

**ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО**

ВІТТЕНБЕРГ Ксенія Юріївна

УДК 371.13:81'243:004

**ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ
ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
ДО НАВЧАННЯ ДІТЕЙ ІНОЗЕМНИХ МОВ**

13.00.04 – Теорія і методика професійної освіти

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук

ВІННИЦЯ – 2010

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Херсонському державному університеті. Міністерство освіти і науки України, м. Херсон

Науковий керівник:

доктор педагогічних наук, професор,
Артемова Любов Вікторівна,
Київський міжнародний університет,
завідувач відділу аспірантури та
секції педагогічної майстерності,
м. Київ.

Офіційні опоненти:

доктор педагогічних наук, професор,
Клочко Віталій Іванович
Вінницький національний технічний
університет, кафедра вищої математики
завідувач кафедри, м.Вінниця

кандидат педагогічних наук, доцент,
Шкваріна Тетяна Михайлівна
Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини,
кафедра практики іноземних мов,
м.Умань

Захист відбудеться “27” січня 2010 року о 14 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради К 05.053.01 у Вінницькому державному педагогічному університеті імені Михайла Коцюбинського за адресою: 21100, м. Вінниця, вул. Острозького, 32, 2-ий поверх, зал засідань.

З дисертацією можна ознайомитися у бібліотеці Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського за адресою: 21100, м. Вінниця, вул. Острозького, 32.

Автореферат розісланий “26” грудня 2009 року.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

А.М.Коломієць

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність і доцільність дослідження. Зміна пріоритетів у сучасному суспільстві зумовлює необхідність виховання високосвідомих, активних, самостійних, здатних до самореалізації особистостей. Інтеграція України до Європейського співтовариства передбачає володіння громадянами хоча б однією іноземною мовою. В зв'язку з цим актуалізується проблема навчання іноземних мов у дошкільній ланці освіти, зокрема у новій Базовій програмі розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі», де наголошується на тому, що процес засвоєння іноземної мови спрямовується на задоволення особистісних, пізнавальних та ігрових потреб у процесі цікавого спілкування з дорослими та однолітками.

Широке впровадження навчання іноземних мов в дошкільних закладах, а також вимоги сучасного історичного періоду, який характеризується переходом до інформаційного суспільства, викликають низку суперечностей, які потребують розв'язання у процесі експериментально-дослідної роботи:

- між гострою потребою в організації дошкільного навчання іноземних мов і відсутністю спеціально підготовлених для такої роботи фахівців;
- між значними дидактичними можливостями сучасних інформаційно-комунікаційних технологій та труднощами впровадження зазначених технологій у навчально-виховний процес вищої школи;
- між наявністю сприятливих умов для початку навчання іноземної мови в дошкільному закладі та недостатнім рівнем готовності майбутніх вихователів до його організації.

Інформаційно-комунікаційні технології є потужним навчальним засобом, і застосування їх у фаховій освіті приводить до виникнення принципово нового способу навчання, якісно збагачує та доповнює систему традиційних навчальних методів. Проте, зазначені технології майже не використовуються у підготовці майбутніх вихователів, зокрема для навчання дітей іноземних мов.

Студенти-випускники за спеціальністю «Дошкільне виховання» за даними останніх досліджень демонструють невисокий рівень готовності до навчання дітей іноземних мов. Проблема ускладнюється ще й відсутністю у фахівців знань щодо належних організаційно-педагогічних умов для такого навчання – у дошкільних закладах освіти навчання іноземних мов проводиться 2-3 рази на тиждень по 20-30 хвилин у формі занять. Така організація навчання не дозволяє фахівцям реалізувати головну мету іншомовної дошкільної лінгводидактики – опанування дітьми основ іноземної мови.

Вихователь, який знаходиться з дітьми протягом дня і є співучасником не лише навчальної, а й ігрової, трудової, творчої, повсякденної діяльності дитини, режимних процесів, має змогу здійснювати навчання іноземної мови впродовж усього перебування з дітьми у різних видах діяльності, що суттєво підвищувало б якість навчання. Підготовка студентів до такого навчання ускладнена обмеженою кількістю навчальних дисциплін, спрямованих на формування відповідної професійної готовності.

Проблема підготовки майбутніх вихователів до роботи з дітьми дошкільного віку вивчалася достатньо активно в багатьох аспектах. У контексті нашого дослідження особливого значення набувають філософські, культурологічні та теоретико-методологічні засади підготовки майбутніх фахівців в умовах вищого навчального закладу (Г.Балл, І.Бех, І.Зязюн, Г.Костюк, С.Максименко, О.Пехота, А.Старева та ін.), а також педагогічні (О.Абдулліна, Б.Андрієвський, Л.Артемова, Р.Гуревич, Н.Мойсеюк, О.Мороз, Л.Петухова, О.Пехота, В.Сластьонін, М.Сметанський, Г.Тарасенко, О.Шестопалюк та ін.) і психологічні (В.Лазарев, О.Леонтєв, та ін.); питання теорії змісту освіти (В.Лєдньов, І.Лернер, І.Підласий, М.Скаткін та ін.); дослідження з теорії та практики дошкільної педагогіки (Л.Артемова, Е.Вільчковський, О.Кононко, О.Кучерявий, Н.Лисенко, Т.Поніманська та ін.); питання підготовки фахівців до роботи з дітьми дошкільного віку у різних аспектах: організація розумового розвитку дитини (А.Венгер, Л.Венгер, Т.Танько та ін.); навчання української мови (Н.Гавриш, Н.Луцан, К.Крутій, Т.Котик та ін.) навчання народознавства (Н.Смельянова та ін.); соціалізації дошкільників (Н.Сайко); теоретичні і методологічні засади дошкільної лінгводидактики, у тому числі й іншомовної (А.Богущ, С.Будак, Ю.Ваулина, Л.Виготський, І.Зимня, В.Карташова, О.Леонтєв, О.Лурія, Н.Московська, Л.Позняк, Є.Тихєєва, Т.Шкваріна та ін.); питання інформатизації освіти та теоретичні засади використання ІКТ у навчальному процесі вищої школи (В.Биков, Б.Гершунський, Р.Гуревич, М.Жалдак, Ю.Жук, М.Кадемія, В.Клочко, А.Коломієць, Л.Петухова, О.Співаковський, Є.Полат та ін.).

Проблемі підготовки фахівців дошкільної освіти присвячено низку дисертаційних досліджень: (Т.Ахаян, В.Бенера, О.Бігич, А.Булінін, М.Вятютев, Н.Грама, Л.Загородня, Д.Ізаренков, А.Кир'якова, Т.Книш, О.Кучерявий, Е.Мінібаєва, В.Нестеренко, Н.Сайко, Н.Харитонова М.Чернова та ін.). Проте питання підготовки майбутніх вихователів до навчання дітей іноземних мов висвітлено недостатньо, а проблема використання інформаційно-комунікаційних технологій у процесі такої підготовки не розглядається навіть побіжно.

Необхідність розв'язання означених суперечностей, а також відсутність педагогічних технологій, спрямованих на реалізацію окреслених проблем, зумовила вибір теми дисертаційного дослідження: ***„Підготовка майбутніх вихователів засобами інформаційно-комунікаційних технологій до навчання дітей іноземних мов”***.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Наукове дослідження проведено у межах реалізації основних положень Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», державної національної програми "Освіта України XXI століття", Цільової комплексної програми "Вчитель". Дослідження є складовою частиною комплексної науково-дослідної теми Херсонського державного університету „Технологія формування комунікативно-професійної компетенції майбутніх фахівців гуманітарної сфери в умовах стандартизованої мовної освіти” (0107U000759). Тему дисертації затверджено вченою радою Херсонського державного університету (протокол № 3 від 06.11.2006 року);

узгоджено в Міжвідомчій раді з координації наукових досліджень з педагогічних і психологічних наук в Україні (протокол № 9 від 28.11.2006 року)

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати, розробити й експериментально перевірити зміст і методику професійної підготовки майбутніх вихователів засобами інформаційно-комунікаційних технологій до навчання дітей іноземних мов.

В основу дослідження покладено **гіпотезу** про те, що підготовка майбутніх вихователів до навчання дітей іноземних мов відбуватиметься ефективніше за організаційно-педагогічних умов:

- наскрізне застосування інформаційно-комунікаційних технологій в усіх формах організації навчальної діяльності майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів (ДНЗ);
- залучення студентів до продуктивної діяльності з розробки та змістового наповнення електронних ресурсів, спрямованих на задоволення освітніх потреб у сфері дошкільного навчання іноземних мов;
- забезпечення варіативності опанування студентами іншомовних лінгводидактичних умінь у процесі вивчення дисциплін за вибором та професійно спрямованій позааудиторній роботі;

У відповідності до мети та гіпотези визначено **завдання дослідження**:

1. Здійснити аналіз теоретичних підходів та наявного методичного забезпечення підготовки майбутніх вихователів до навчання дітей дошкільного віку іноземних мов.
2. З'ясувати стан проблеми підготовки майбутніх вихователів засобами інформаційно-комунікаційних технологій до навчання дітей іноземних мов в педагогічній теорії та освітянській практиці.
3. Визначити організаційно-педагогічні умови підготовки майбутніх вихователів засобами інформаційно-комунікаційних технологій до навчання дітей іноземних мов.
4. Уточнити критерії, визначити показники та рівні сформованості готовності майбутніх вихователів до навчання дітей іноземних мов;
5. Створити, теоретично обґрунтувати й експериментально перевірити зміст і методику підготовки майбутніх вихователів засобами інформаційно-комунікаційних технологій до навчання дітей іноземних мов.

Об'єктом дослідження є професійна підготовка майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів.

Предмет дослідження – зміст і методика підготовки майбутніх вихователів засобами інформаційно-комунікаційних технологій до навчання дітей іноземних мов.

Методологічну основу дослідження становлять філософське вчення про загальний зв'язок, цілісність, взаємозв'язок і динаміку процесів і явищ, що відбуваються у суспільстві; про соціальну детермінованість особистості як суб'єкта процесу історичного розвитку суспільства; базові дослідження з філософії, педагогіки та психології сучасної освіти; концептуальні педагогічні положення

щодо застосування у навчальному процесі комп'ютерно орієнтованих форм, методів і засобів навчання у професійній підготовці майбутніх вихователів.

Теоретико-методологічною основою дослідження є усталені в сучасній педагогічній науці методологічні підходи: системний, особистісний, діяльнісний, ресурсний, синергетичний, аксіологічний, компетентнісний, (Г.Балл, І.Бех, І.Зязюн, Г.Костюк, С.Максименко, О.Пехота, А.Старева та ін.); наукові праці з педагогіки професійної освіти (С.Гончаренко, Р.Гуревич, М.Махмутов, Н.Мойсеюк, Н.Ничкало, М.Сметанський, Г.Тарасенко В.Шахов та ін.); теорії змісту освіти (В.Ледньов, І.Лернер, І.Підласий, М.Скаткін та ін.), інформатизації освіти і теоретичних засад використання ІКТ у навчальному процесі вищої школи (В.Биков, Б.Гершунський, М.Жалдак, Ю.Жук, М.Кадемія, В.Клочко, А.Коломієць, Л.Петухова, О.Співаковський, Є.Полат, та ін.); психолого-педагогічні концепції засвоєння знань, умінь та навичок (О. Глузман, Н.Грама, О.Леонт'єв та ін.); дослідження з теорії та практики дошкільної педагогіки (Л.Артемова, А.Богуш, Е.Вільчковський, Н.Гавриш, О.Кононко, К.Крутій, О.Кучерявий, Н.Лисенко, Т.Поніманська); положення про мовленнєвий розвиток дитини дошкільного віку, теоретичні і методологічні засади дошкільної лінгводидактики, у тому числі й іншомовної (А.Богуш, С.Будак, Ю.Вауліна, Л.Виготський, І.Зимняя, В.Карташова, О.Леонт'єв, О.Лурія, Н.Московська, Л.Позняк, Є.Тихєєва, Е.Фрейдіна, Т.Шкваріна та ін.).

Для розв'язання поставлених завдань, досягнення мети та перевірки гіпотези дослідження застосовувалися такі *загальнонаукові методи теоретичного пошуку*: метод теоретичного аналізу проблеми на основі вивчення психолого-методичної літератури з теми дослідження, метод порівняння, теоретичного моделювання, формалізації, що дало змогу узагальнити теоретичний матеріал і з'ясувати стан проблеми в контексті дослідження; *методи емпіричного дослідження*: педагогічні спостереження за навчальним процесом, порівняння, вимірювання, бесіди, інтерв'ю, анкетування, діагностичні тести та практичні завдання з метою з'ясування рівня сформованості у студентів необхідних вмінь та навичок; *експериментальні методи*: інформаційно-пошуковий, констатувальний і формувальний експеримент, а також *статистичні методи*: методи комп'ютерної обробки дослідних даних та математичне опрацювання результатів дослідження, їх якісний та кількісний аналіз для обґрунтування ймовірності результатів дослідження та перевірки їх ефективності.

Експериментальна база. Дослідження проводилося на базі вищих навчальних закладів: Херсонського державного університету, Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К.Д.Ушинського, Миколаївського державного університету імені В.О.Сухомлинського та Рівненського державного гуманітарного університету. Експериментальною роботою було охоплено 597 осіб: 494 студенти, 103 викладачі.

Наукова новизна і теоретичне значення дослідження полягають у тому, що:

- *уперше* визначено й обґрунтовано комплекс організаційно-педагогічних умов використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у підготовці майбутніх вихователів до навчання дітей іноземних мов, реалізація яких сприяє підвищенню якості професійної підготовки студентів, залученню студентів до спільної продуктивної діяльності з розробки та змістовного наповнення електронних ресурсів, спрямованих на задоволення освітніх потреб у сфері дошкільного навчання іноземних мов, що забезпечує формування у студентів готовності до використання ІКТ у навчальній та майбутній професійній діяльності; розроблено і науково обґрунтовано зміст і методика підготовки майбутніх вихователів засобами інформаційно-комунікаційних технологій до навчання дітей іноземних мов;
- *уточнено* критерії, показники та схарактеризовано рівні сформованості готовності до навчання дітей іноземних мов;
- *подальшого розвитку* набула методика формування у майбутніх педагогів умінь та мотивації використання ІКТ у навчальній та майбутній професійній діяльності.

Практичне значення дослідження полягає у створенні та впровадженні в навчальний процес вищої школи методики підготовки майбутніх вихователів до навчання дітей іноземних мов; розробці навчальних програм та методичних рекомендацій до навчальних курсів «Раннє навчання іноземних мов» та «Використання ІКТ у підготовці до навчання дошкільників іноземних мов»; створенні методичних рекомендацій з навчання студентів роботи з авторськими методиками викладання іноземної мови в дошкільному навчальному закладі, у створенні спеціалізованої Інтернет-сторінки з питань навчання дітей іноземних мов.

Результати дисертаційного дослідження впроваджено в навчальний процес Херсонського державного університету (довідка № 07-12/712 від 18.05.2009), Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К.Д.Ушинського (довідка № 5935 від 11.12.08), Миколаївського державного педагогічного університету імені В.О.Сухомлинського (довідка № 01/561 від 23.06.2008), Рівненського державного гуманітарного університету (довідка № 103 від 23.06.2009).

Апробація результатів дослідження відбувалася під час виступів дисертантки з доповідями на Всеукраїнській науково-практичній конференції „Актуальні проблеми дошкільної та початкової освіти” (Херсон – 2004 р.); V Всеукраїнській науково-практичній конференції „Магістратура на сучасному етапі розвитку освіти в Україні” (Київ, 2006р.); II-х Міжнародних педагогічних читаннях з дошкільної педагогіки „Підготовка фахівців дошкільної освіти в контексті вимог Болонської угоди” (Херсон, 2006р.); VI Всеукраїнській науково-практичній конференції „Магістратура в світлі програми участі України у Болонському процесі” (Київ, 2007р.); Всеукраїнській науково-методичній конференції «Використання сучасних педагогічних технологій під час викладання дисциплін гуманітарного циклу в дошкільній та початковій ланках освіти» (Херсон, 2008р.);

IV-х міжнародних педагогічних читаннях з дошкільної педагогіки «Проблеми суспільного виховання дошкільників у контексті гуманізації освіти» (Херсон, 2008р.); II Міжнародній науково-практичній конференції студентів та молодих науковців «Наука, освіта, суспільство очима молодих» (Рівне, 2009р.). Проміжні та прикінцеві результати дисертаційного дослідження доповідалися й обговорювалися на засіданнях кафедри педагогіки дошкільного виховання та початкового навчання Херсонського державного університету.

Публікації. Результати проведеного дослідження висвітлено в дев'яти публікаціях, з яких шість надруковано у фахових виданнях.

Специфіка теми дослідження зумовила таку **структуру дисертаційної роботи**: вступ, три розділи, висновки до кожного розділу, загальні висновки, список використаних джерел (272 найменування) та 22 додатків. Повний обсяг дисертації становить 289 сторінок, серед яких 192 - основного змісту; робота містить 18 таблиць, 2 рисунки, 5 діаграм.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У **вступі** обґрунтовано актуальність обраної теми, сформульовано мету, гіпотезу, завдання дослідження, виокремлено об'єкт, предмет, зазначено методи наукового пошуку, його методологічну та теоретичну основи, викладено наукову новизну одержаних результатів, їх теоретичне та практичне значення, відзначено зв'язок роботи з науковими програмами, планами і темами, висвітлено впровадження результатів наукового пошуку.

Перший розділ – **«Теоретичні основи використання інформаційно-комунікаційних технологій в організації підготовки майбутніх вихователів до навчання іноземної мови дітей дошкільного віку»** – присвячений аналізу теоретичних засад підготовки фахівців до роботи з дітьми дошкільного віку та до навчання дошкільників іноземних мов; на підставі аналізу філософської, історичної, психологічної, педагогічної та методичної літератури було визначено вимоги до особистості фахівців, які навчатимуть дітей іноземних мов; з'ясовано основні дефініції дослідження; окреслено умови, проаналізовано основні форми, методи і особливості навчання іноземної мови дітей дошкільного віку й окреслено можливості врахування їх у професійній підготовці майбутніх вихователів; розглянуто теоретичні аспекти використання інформаційно-комунікаційних технологій у підготовці майбутніх вихователів до навчання дітей іноземних мов; проведено теоретичний аналіз стану застосування інформаційно-комунікаційних технологій в педагогічній практиці вищої школи.

Аналіз сучасних тенденцій розвитку освіти, наукових підходів до підготовки фахівців дошкільної її ланки дозволив, з урахуванням вимог суспільства та реалій сьогодення, схарактеризувати вихователя дошкільного закладу як цілісну, гармонійну, самостійну, соціально активну, гуманістично зорієнтовану, успішну особистість, здатну творчо мислити, розуміти й відчувати особисту відповідальність за процес виховання підростаючого покоління, розробляти й упроваджувати в початково-виховний процес нові педагогічні

технології, відчувати зміни у соціальному житті, динаміку соціально-економічних процесів і оперативно реагувати на них.

Теоретичне вивчення наукових праць, присвячених численним аспектам підготовки фахівців дошкільної освіти до навчання дітей іноземних мов, показало, що на сучасному етапі серед підходів, що зумовлюють навчання дошкільників, особливої цінності набувають такі, котрі базуються на використанні природних механізмів засвоєння мови дитиною: принцип Грамонта, метод занурення в іноземну мову, метод ігрової імітації іншомовного спілкування, метод безперекладної семантизації та ін. У роботі окреслено науково-педагогічний внесок В.Альперіної, С.Будака, Ю.Ваулиної, Л.Зігман, В.Карташової, Н.Московської, Г.Рогової, Т.Сахарової, Е.Фрейдиної, Т.Шкваріної та ін. у розробку теоретичної та методологічної основи підготовки майбутніх вихователів до навчання дітей іноземних мов.

Аналіз науково-педагогічної (С.Боднар, И.Вронська, А.Гергель, Є.Матецька, Т.Полонська, А.Поніматко, О.Рейпольська, С.Соколовська, Г.Ткачук, Т.Чистякова та ін.), психологічної (Л.Виготський, Е.Вільчковський, М.Заброцький, Л.Занков, А.Чабовська та ін.) та методичної (Н.Богданова, Ю.Ваулина, Н.Гальскова, О.Дем'яненко, Т.Полонська, Е.Фрейдина) літератури дозволив констатувати, що підготовка фахівців до навчання дошкільників іноземної мови здійснюється у рамках положення про доцільність навчання іноземної мови дітей віком від 4-х років, а навчання дітей раннього і молодшого дошкільного віку розглядається як таке, що є можливим лише в умовах сім'ї. Також було з'ясовано, що якість дошкільного навчання іноземної мови на сучасному етапі залишається незадовільною, а його організаційні форми потребують перегляду і оновлення.

Ураховуючи зазначене, в дослідженні було обґрунтовано припущення щодо необхідності введення іншомовної лінгводидактичної компетенції вихователя дошкільного навчального закладу до загального переліку необхідних професійних компетенцій фахівця дошкільної освіти згідно з позицією, що навчання іноземної мови в дошкільному закладі має здійснюватися вихователем, який знаходиться з дітьми протягом дня, а не вчителем, що перебуває з ними короткотривалий період, і запропоновано методику формування зазначеної компетенції.

З урахуванням сучасних підходів до використання інформаційно-комунікаційних технологій у педагогічній практиці вищої школи в контексті нашого дослідження *комп'ютеризація освіти* розглядається як базисна складова процесу її інформатизації і визначається як процес широкого використання у системі освіти комп'ютерних продуктів та послуг та оснащення навчальних закладів комп'ютерною технікою. Поняття *інформаційно-комунікаційні технології* визначаємо як систему методів і способів, що забезпечують збирання, накопичення, збереження, опрацювання, передавання й відображення інформації на основі використання комп'ютерної техніки та комп'ютерних мереж.

Під час теоретичного аналізу виявлено значущу цінність інформаційно-комунікаційних технологій як навчального засобу, використання якого приводить до виникнення принципово нового способу навчання, а також сприяє

збагаченню та доповненню традиційних навчальних методів.

Дисертаційне дослідження базується на теоретичних положеннях сучасних дослідників (Л.Артемова, В.Биков, Б.Гершунський, Р.Гуревич, М.Жалдак, Ю.Жук, М.Кадемія, В.Клочко, А.Коломієць, Л.Петухова, О.Співаковський, Є.Полат, О.Шестопалюк та ін.) щодо використання інформаційно-комунікаційних технологій у педагогічній практиці вищої школи. Розглянуто можливості використання інформаційно-комунікаційних технологій в навчанні студентів іноземної мови та методики її викладання та зроблено висновок про недостатнє використання ІКТ у процесі професійної підготовки майбутніх вихователів, зокрема до навчання дітей іноземних мов.

У другому розділі – **«Стан вирішення проблеми використання інформаційно-комунікаційних технологій у підготовці майбутніх вихователів до навчання дітей іноземних мов»** – здійснений теоретичний аналіз сучасного розуміння понять „готовність до роботи з дітьми”, „готовність до навчання іноземних мов”, визначені критерії і рівні готовності майбутніх вихователів до навчання дітей іноземних мов, з’ясовано рівень сформованості професійних умінь майбутніх вихователів у галузі навчання дітей іноземної мови; зазначено умови використання інформаційно-комунікаційних технологій у підготовці майбутніх учителів іноземної мови для дошкільних закладів; а також умов, необхідних для організації процесу навчання студентів іноземної мови та методики її викладання з використанням інформаційно-комунікаційних технологій; з’ясовано рівень сформованості у студентів навичок використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчальній та майбутній професійній діяльності.

Готовність студента до навчання дітей дошкільного віку іноземної мови – складне та багатогранне поняття, яке визначаємо як комплекс сформованих особистісних рис, професійних умінь та навичок, іншомовної комунікативної та лінгводидактичної компетенції а також особливого психофізіологічного стану, що дозволяє молодому фахівцю успішно і самостійно здійснювати професійну діяльність з навчання дітей дошкільного віку іноземної мови.

Теоретичне дослідження поняття «готовність до роботи з дітьми дошкільного віку» (О.Главацька, О.Савченко, Л.Поздняк, Т.Фуряева та ін.) дозволило визначити зміст окремих її компонентів: мотиваційний, змістовий, емоційно-вольовий та оцінний компонент, які було покладено в основу визначення критеріїв готовності майбутніх вихователів до роботи з дітьми дошкільного віку та до навчання їх іноземної мови.

Комунікативний критерій передбачає наявність у студента: розвинених професійних та особистісних якостей для роботи з дошкільниками, вміння встановлювати і розвивати педагогічно-доцільні взаємини з дітьми, їхніми батьками, колегами, адміністрацією; здатності швидко встановлювати контакт з різними особами в різних ситуаціях; специфічних комунікативних умінь, що забезпечують мовленнєву взаємодію з дітьми дошкільного віку; свідомого ставлення до процесу комунікації, вміння керувати ним та спрямовувати в потрібне русло, а також запобігати виникненню в дитячому колективі небажаних форм спілкування.

Складовими *лінгвістичного критерію* є: професійно спрямоване оволодіння окремими видами іншомовної мовленнєвої діяльності; практичне засвоєння фонетичних, лексико-граматичних, країнознавчих знань з іноземної мови; сформованість навичок говоріння, аудіювання, спілкування іноземною мовою; володіння навичками іншомовного спілкування з дітьми дошкільного віку, свідоме прагнення вдосконалення власних іншомовних мовленнєвих вмій;

Конструктивно-дидактичний критерій містить такі показники, як: сформованість теоретичних уявлень про організацію навчально-виховного процесу у дошкільному закладі, здатність планувати та проводити заняття з навчання дітей іноземних мов; здібність до організації ситуацій іншомовного мовленнєвого спілкування з дітьми дошкільного віку; здібність створювати на заняттях з іноземної мови атмосферу довір'я, доброзичливості, поваги тощо; вміння враховувати психологічні та індивідуальні особливості дітей дошкільного віку при відборі та укладенні вправ і завдань; уміння критично аналізувати навчальний іншомовний матеріал; здатність розвивати і підтримувати інтерес дошкільників до занять з іноземної мови; вміння керувати іншомовною комунікативною поведінкою дітей, тактовно спрямовуючи її в потрібне русло; знання щодо механізмів оволодіння дітьми дошкільного віку іноземною мовою та особливостей засвоєння рідної.

Мотиваційний критерій передбачає сформованість позитивно стійкого ставлення до професії вихователя; стійкого бажання присвятити себе педагогічній діяльності, педагогічного покликання до роботи з дітьми дошкільного віку; позитивного ставлення до педагогічної діяльності вчителя іноземної мови в дошкільному закладі; самооцінки готовності до навчально-виховної роботи з іноземної мови з дітьми дошкільного віку; морального обличчя педагога, педагогічних та загальнолюдських цінностей, педагогічних принципів та бажання діяти відповідно до них.

Згідно з визначеними критеріями було розроблено систему перевірки рівня сформованості в студентів готовності до роботи з дітьми дошкільного віку та до навчання їх іноземних мов, яку було застосовано у процесі констатувального і формувального експерименту, виділено рівні готовності студентів до навчання дошкільників іноземних мов (високий, середній, початковий), простежено динаміку її формування.

Результати констатувального експерименту засвідчили, що підготовка студентів спеціальності „Дошкільне виховання” до навчання дошкільників іноземної мови відбувається на недостатньому рівні (лише 6,8% показали високий рівень готовності до навчання дітей іноземних мов, у 41,5% студентів було виявлено достатній рівень, а 51,8% перебували на початковому рівні сформованості готовності до навчання дітей іноземних мов) і оцінюється самими студентами як недостатня. Програмне забезпечення спеціалізації „англійська мова” напряму підготовки „Дошкільна освіта”, а також кількість професійно спрямованих навчальних курсів не задовольняють освітніх потреб майбутніх фахівців.

Дослідження готовності студентів до використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчальній діяльності показало, що серед студентів

випускних курсів спеціальності „Дошкільне виховання” спостерігається низька активність у використанні комп’ютера в навчальній діяльності й недостатня сформованість навичок використання інформаційно-комунікаційних технологій, а також слабка мотивація до роботи з комп’ютерною технікою та до використання інформаційних ресурсів у навчальній та майбутньої професійній діяльності.

Вивчення стану вирішення проблеми застосування інформаційно-комунікаційних технологій у підготовці фахівців дошкільної освіти до навчання дітей іноземної мови дозволило дійти висновку щодо недостатньої змістовної забезпеченості формування професійної готовності майбутніх вихователів на основі використання інформаційно-комунікаційних технологій і підтвердило необхідність розробки методики підготовки студентів засобами ІКТ до навчання дітей дошкільного віку іноземної мови.

У третьому розділі – **«Експериментальна перевірка методики формування у студентів професійних умінь засобами інформаційно-комунікаційних технологій»** – окреслено організаційно-педагогічні умови успішної підготовки майбутніх вихователів з використанням інформаційно-комунікаційних технологій до навчання дітей іноземних мов, виокремлено завдання формувального експерименту, зазначено організаційні форми роботи зі студентами, представлено методику підготовки майбутніх вихователів засобами інформаційно-комунікаційних технологій до навчання дітей іноземних мов.

- Аналіз психологічної і педагогічної літератури з питань підготовки майбутнього вихователя до навчання дітей іноземної мови, а також з питань застосування ІКТ в педагогічній практиці вищої школи дозволив виділити в якості першої умови підготовки майбутніх вихователів з використанням інформаційно-комунікаційних технологій до навчання дітей іноземних мов *наскрізне застосування інформаційно-комунікаційних технологій в усіх формах організації навчальної діяльності майбутніх вихователів ДНЗ*, що передбачає наявність певної матеріально-технічної бази та відповідного програмного забезпечення. Матеріально-технічну базу складають усі комп’ютери, мультимедійні екрани, проектори, принтери, факси, інша комп’ютерна техніка, що використовується у навчальному процесі.

Щодо програмного забезпечення, то важливою складовою є наявність внутрішнього навчального середовища, яке дозволяє моделювати елементи дистанційного навчання (електронні презентації, практичні завдання, комп’ютерне тестування, участь у навчальних форумах та ін.) і завдяки якому викладач має змогу враховувати індивідуальні особливості студентів, як-то: рівень підготовки, швидкість засвоєння матеріалу, наукові інтереси, провідний спосіб пізнання та ін.; підключення до мережі Інтернет; оскільки значна кількість навчальних матеріалів, що використовуються в процесі підготовки майбутніх вихователів до навчання дітей іноземних мов, розміщується на спеціалізованих ресурсах мережі Інтернет (для реалізації зазначеної умови слід забезпечити наявність у навчальному плані вступного курсу, а надалі – постійних консультацій для студентів щодо різних аспектів практичного використання інформаційно-комунікаційних технологій); обізнаність викладачів у питаннях

технічних та дидактичних можливостей інформаційно-комунікаційних технологій та їхнє ознайомлення з новим програмним забезпеченням, а також наявність у викладачів практичних навичок підготовки електронних навчальних матеріалів, розміщення їх на спеціальних ресурсах, обробку даних та ін..

- Другою умовою ми вважаємо таку: *залучення студентів до продуктивної діяльності з розробки та змістового наповнення електронних ресурсів, спрямованих на задоволення освітніх потреб у сфері дошкільного навчання іноземних мов.*

Зазначена умова є основною особливістю пропонованої методики підготовки майбутніх вихователів засобами інформаційно-комунікаційних технологій до навчання дітей іноземних мов, оскільки майже всі види експериментальної навчальної роботи зі студентами базуються на залученні їх до постійної участі у змістовному наповненні спеціалізованих електронних ресурсів, які висвітлюють проблеми дошкільної іншомовної лінгводидактики.

Спеціалізовані Інтернет-сторінки надають студентам можливість діяти в реальних (не навчальних) комунікативних та професійно спрямованих ситуаціях (участь у віртуальному консультуванні батьків, підготовка матеріалів для освітніх Інтернет-сторінок, участь у тематичних Інтернет-форумах та ін.). Участь у зазначених видах роботи спонукає студентів до самостійного пошуку необхідної інформації, підвищує мотивацію до професійного саморозвитку, заохочує майбутніх вихователів створювати коло професійного спілкування.

Для організації роботи студентів у зазначених напрямках було розроблено систему вправ, спрямованих на формування у студентів стійких навичок використання інформаційно-комунікаційних технологій у їхній навчальній та майбутній професійній діяльності.

- Третьою умовою визначимо *забезпечення варіативності опанування студентами іншомовних лінгводидактичних умінь у процесі вивчення дисциплін за вибором і професійно спрямованій позааудиторній роботі.*

Для організації експериментальної роботи з упровадження методики підготовки майбутніх вихователів до навчання дітей іноземних мов було розроблено два навчальних курси, які пропонувалися студентам як дисципліни за вибором: «Раннє навчання іноземних мов» і «ІКТ у підготовці до навчання дошкільників іноземних мов». В усіх формах навчання у межах зазначених курсів (лекційні, семінарські, практичні заняття, самостійна робота студентів) передбачається активне використання інформаційно-комунікаційних технологій: широке застосування електронної пошти для консультацій та оперативного зв'язку з викладачем та роботи в мікрогрупах; організація спілкування за допомогою інших засобів текстової, аудіо- та відеокommунікації; використання електронних дидактичних та демонстраційних матеріалів (презентації, відеоролики, аудіозаписи), електронних навчальних посібників; організація самостійної роботи студентів у режимі самоосвіти, дистанційного навчання; регулярна участь студентів у роботі внутрішнього форуму (в локальній мережі університету) для обговорення питань з різних аспектів навчання дошкільників іноземних мов; застосування спеціально розроблених електронних тестових та контрольних завдань.

Інформаційно-комунікаційні технології використовувалися як засіб надання студентам можливості діяти в реальних комунікативних і професійно спрямованих ситуаціях у сфері навчання дітей іноземних мов.

З цією метою було створено спеціалізовану навчальну Інтернет-сторінку «Поліглотик», присвячену проблемам навчання іноземних мов дітей дошкільного віку, а також організовано відвідування студентами дошкільного закладу в позааудиторний час.

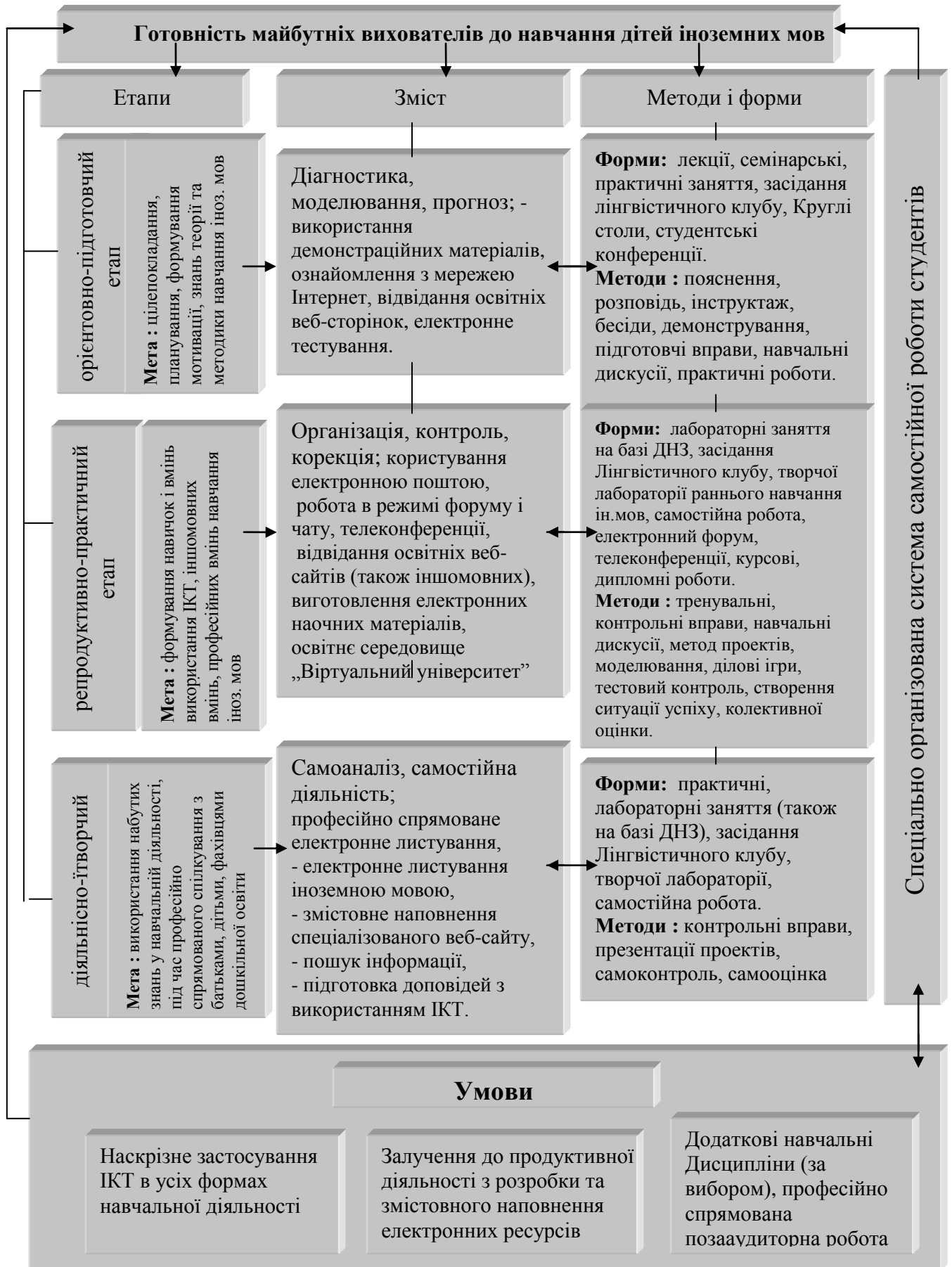
Навчальна Інтернет-сторінка «Поліглотик» містить розділи для батьків і вчителів іноземної мови: теоретичні статті, практичні курси навчання дитини англійської та німецької мови в родинному оточенні, конспекти занять з іноземної мови, on-line консультування для батьків.

Методикою підготовки майбутніх вихователів до навчання дітей іноземних мов передбачено активне залучення студентів до змістовного наповнення зазначених розділів. Майбутні фахівці брали участь у віртуальному консультуванні батьків дітей дошкільного віку з питань навчання іноземних мов та оволодіння дитиною іноземною мовою, залучалися до пошуку інформації та підготовки тематичних повідомлень з різних аспектів проблеми навчання дитини іноземних мов, з метою збирання фактичного матеріалу для написання курсових та дипломних робіт зверталися до читачів Інтернет-сторінки і вели з ними професійно спрямоване електронне листування.

У межах експериментальної роботи передбачалося відвідування студентами дошкільного навчального закладу і проведення на його базі лабораторних занять, що відбувалося в дні самостійної роботи студентів. У дошкільному закладі майбутні фахівці відвідували заняття з іноземної мови, надавали допомогу вихователю у підготовці до заняття з іноземної мови, проводили за завданням вихователя індивідуальну роботу з окремими дітьми з іноземної мови, знаходили та пропонували інформацію для батьків стосовно навчання дітей іноземних мов.

Таким чином, змістовий аспект методики підготовки майбутніх вихователів до навчання дітей іноземних мов представлений такими складовими професійної підготовки: блок аудиторних занять зі студентами; блок позааудиторних занять; блок самостійної роботи студентів; практичний блок (лабораторні заняття). Методика, що пропонується, передбачає наявність специфічних, дещо складних умов, які, однак, ефективно впроваджуються й забезпечують варіативність методики і можливість її застосування в інших вищих навчальних закладах. Модель пропонованої методики представлено на рис. 1.

У результаті навчання за розробленою методикою з активним використанням інформаційно-комунікаційних технологій в експериментальних групах відбулися позитивні зміни щодо сформованості готовності студентів до навчання дошкільників іноземних мов. Високого рівня сформованості готовності до навчання дітей іноземних мов досягли 23,4% студентів, в той час, коли на початку експерименту високого рівня не було зафіксовано взагалі. Достатній рівень на початку експерименту було виявлено у 11,2% респондентів, а наприкінці експериментальної роботи він підвищився до 35,2%. Початковий рівень до експерименту спостерігався у 88,8% учасників, після експерименту цей показник становив 41,4%.

Рис.1. Модель підготовки студентів засобами ІКТ до навчання дітей іноземних мов

У контрольних групах також відбулися позитивні зміни, однак показники рівневої характеристики сформованості готовності студентів до навчання дітей іноземних мов є дещо меншими в порівнянні з показниками експериментальних груп. Так, контрольне обстеження виявило високий рівень сформованості готовності студентів до навчання дітей іноземних мов у 6,9% студентів, тоді як на початку експерименту не було виявлено жодного такого студента. Достатній рівень продемонстрували 31,6% респондентів (порівняно з 13%), а на початковому рівні знаходились 71,5% студентів (попередній показник – 87%).

Комплексна динаміка стану сформованості у студентів контрольної групи готовності до навчання дітей іноземної мови на початку та наприкінці формульовального експерименту представлена в діаграмах (рис.2, рис. 3).

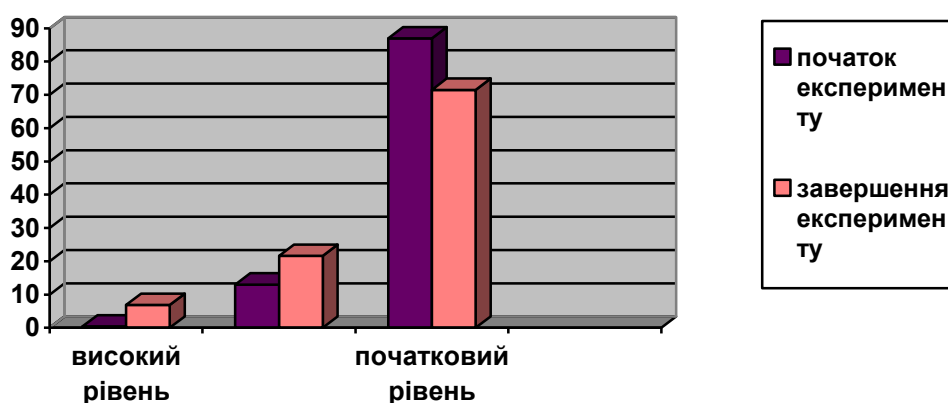

Рис.2. Динаміка стану сформованості у студентів контрольної групи готовності до навчання дітей іноземної мови на початку та наприкінці експериментальної роботи (у %)

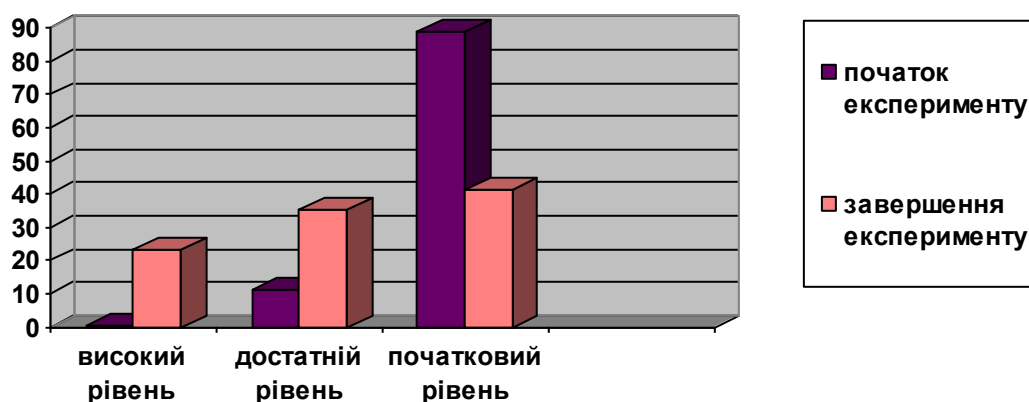

Рис.3. Динаміка стану сформованості у студентів експериментальної групи готовності до навчання дітей іноземної мови на початку і наприкінці експериментальної роботи (у %)

Унаслідок експерименту суттєво підвищився рівень комп'ютерної грамотності студентів експериментальної групи і зросла мотивація до використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчальній діяльності. Одночасно в студентів експериментальної групи спостерігається підвищення рівня сформованості уявлень про організацію процесу навчання дошкільників іноземної мови, рівня іншомовних мовленнєвих вмінь, рівня розвитку комунікативних вмінь і зростання мотивації до роботи за фахом, що спричинило підвищення рівня готовності студентів до навчання дітей дошкільного віку іноземних мов.

Результати проведеного формувального експерименту переконливо свідчать, що організація навчального процесу з використанням інформаційно-комунікаційних технологій у підготовці майбутніх вихователів до навчання дітей іноземних мов позитивно впливає на формування професійних компетенцій майбутніх фахівців зазначеного профілю.

Отже, наукові та практичні результати дослідження дозволяють зробити такі **ВИСНОВКИ:**

1. Аналіз психолого-педагогічної літератури з проблеми підготовки майбутніх вихователів засобами інформаційно-комунікаційних технологій до навчання дітей іноземних мов переконує, що на сучасному етапі розвитку педагогічної науки у зв'язку з переходом до інформаційного суспільства виявилася тенденція до підготовки фахівців нового типу, здатних до самоосвіти, професійного самовдосконалення впродовж усього життя. Водночас встановлено зростання потреби суспільства у наявності висококваліфікованих фахівців дошкільної освіти, здатних навчати дітей іноземних мов. Аналіз педагогічного досвіду дозволяє дійти висновку, що в підготовці майбутніх вихователів найбільш розповсюдженим є системний підхід до організації навчання; підготовка до навчання дітей іноземних мов здійснюється у межах спеціалізації «англійська мова», а проблема використання інформаційно-комунікаційних технологій поки ще не посіла належного місця в системі підготовки майбутніх вихователів дошкільних закладів до навчання дітей іноземних мов.

2. Завдяки аналізу наукової, методичної літератури, а також навчальних планів факультетів, що здійснюють підготовку фахівців дошкільної освіти до навчання дітей іноземних мов, зроблено висновок, що серед теоретичних підходів до підготовки майбутніх вихователів до навчання дітей іноземних мов відсутні такі, що базуються на використанні інформаційно-комунікаційних технологій, а методичне забезпечення такої підготовки є недостатнім для введення зазначених технологій у навчальний процес вищої школи

3. У процесі дослідження виокремлено організаційно-педагогічні умови підготовки майбутніх вихователів засобами інформаційно-комунікаційних технологій до навчання дітей іноземних мов:

- наскрізне застосування інформаційно-комунікаційних технологій в усіх формах організації навчальної діяльності майбутніх вихователів ДНЗ;
- залучення студентів до продуктивної діяльності з розробки та змістового наповнення електронних ресурсів, спрямованих на задоволення освітніх потреб у сфері дошкільного навчання іноземних мов;
- забезпечення варіативності опанування студентами іншомовних лінгводидактичних умінь у процесі вивчення дисциплін за вибором та професійно спрямованій позааудиторній роботі.

Окреслені умови слугували основою, на якій будувалася методика підготовки майбутніх вихователів засобами інформаційно-комунікаційних технологій до навчання дітей іноземних мов.

4. Розроблено, обґрунтовано та експериментально перевірено методику підготовки майбутніх вихователів засобами інформаційно-комунікаційних технологій до навчання дітей іноземних мов, яка представлена чотирма аспектами (блоками): блок аудиторних занять зі студентами, блок позааудиторних занять, блок самостійної роботи студентів, практичний блок (лабораторні заняття) згідно з концепцією поетапної підготовки фахівців і супроводжується активним використанням інформаційно-комунікаційних технологій на всіх етапах: орієнтовно-підготовчому, репродуктивно-практичному, діяльнісно-творчому. Експериментальна робота, яка реалізовувалась у межах двох навчальних курсів: «Раннє навчання іноземних мов» та «Інформаційно-комунікаційні технології у підготовці до навчання іноземних мов», що впроваджувались у навчальний процес як дисципліни за вибором студентів, двох факультативів: «Творча лабораторія раннього навчання іноземних мов» і «Лінгвістичний клуб», лабораторної роботи студентів у ДНЗ і самостійної роботи студентів зі змістовного наповнення спеціально створеної навчальної Інтернет-сторінки «Поліглотик», підтвердила гіпотезу дослідження.

5. Результати проведеного формувального педагогічного експерименту дозволили виявити позитивну динаміку формування професійної готовності майбутніх вихователів до навчання дітей іноземних мов, що визначалося підвищенням мотивації працювати за фахом, зростанням рівня самооцінки готовності до роботи з дітьми, розвитком комунікативних вмінь, у тому числі іншомовних комунікативних вмінь, підвищенням рівня сформованості практичних навичок навчання дошкільників іноземної мови: відсоток студентів з високим рівнем готовності зріс у порівнянні з контрольними групами на 26,5%, з достатнім – на 5,4%, а з початковим рівнем готовності зменшився на 31,9%. Одержані результати свідчать про ефективність розробленої методики і дають підставу констатувати, що мети дослідження досягнуто, висунуту гіпотезу підтверджено, поставлені завдання розв'язано.

Проведене дослідження, звісно, не вичерпує всіх аспектів розв'язання проблеми використання інформаційно-комунікаційних технологій у підготовці майбутніх вихователів до навчання дітей іноземних мов. Одержані результати

доводять необхідність подальшого теоретичного та експериментального дослідження проблеми.

Перспективи подальшої роботи в цьому напрямі вбачаємо у підготовці вихователів дошкільних закладів засобами інформаційно-комунікаційних технологій до навчання дітей іноземних мов, підвищення рівня інформаційної культури вихователя ДНЗ, а також підвищення мотивації використання інформаційно-комунікаційних технологій вихователями дошкільних закладів у процесі самоосвіти і професійного самовдосконалення.

Основні положення дисертації відображено в таких публікаціях автора:

У фахових виданнях, що входять до переліку ВАК України:

1. Сорока О.Ю. Педагогічні умови навчання іноземних мов дітей дошкільного віку / О.Ю.Сорока // Вісник Київського міжнародного університету: серія: Педагогічні науки: збірник наукових праць / ред. Л.В.Артемова. – Київ: КиМУ. – 2006. – Вип. 8. - С.301-311.
2. Сорока О.Ю. Готовність майбутніх вихователів до навчання дітей іноземних мов як педагогічна проблема / О.Ю.Сорока // Вісник Київського міжнародного університету: серія: Педагогічні науки: збірник наукових праць / ред. Л.В.Артемова. – Київ: КиМУ. – 2006. – Вип. 9. - С.292-304.
3. Сорока О.Ю. Іноземна мова як аспект підготовки дитини до школи. /О.Ю.Сорока // Початкова школа: Науково-методичний журнал. -2007. - №3. - С.28.
4. Сорока О.Ю. Формування інформаційної культури майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів / О.Ю.Сорока // Педагогічні науки: збірник наукових праць / ред. Є.С.Барбіна. – Херсон : Видавництво ХДУ, 2008.- Вип.49.- С.314-318.
5. Сорока О.Ю. Педагогічні умови використання інформаційно-комунікаційних технологій у підготовці майбутніх вихователів до навчання дітей іноземних мов / О.Ю.Сорока // Вісник Київського міжнародного університету: серія: Педагогічні науки: збірник наукових праць / ред. Л.В.Артемова. – Київ: КиМУ. – 2008. – Вип. 11. - С.252-263.
6. Сорока О.Ю. Формування інформаційної культури майбутніх вихователів дошкільних закладів. / О.Ю.Сорока // Педагогічні науки: [зб. наук. праць / наук. ред. Є.С.Барбіна]. -Херсон : Видавництво ХДУ, 2008. - Вип. 49. – С.314-318.
7. У матеріалах конференцій та семінарів:
8. Сорока О.Ю. Особливості мовленнєвого розвитку дитини дошкільного віку в умовах природного і штучного білінгвізму / О.Ю.Сорока // Актуальні проблеми дошкільної та початкової освіти в сучасних умовах: збірник наукових праць / ред. Б.М.Андрієвський. - Херсон : Айлант, 2004.-С.160-162.
9. Сорока О.Ю. Підготовка вчителів іноземної мови до роботи в дошкільному закладі / О.Ю.Сорока // Удосконалення професійної підготовки вчителя початкових класів засобами дисциплін гуманітарного циклу: збірник наукових праць за матеріалами всеукраїнської науково-практичної

конференції (Херсон, 25-26 жовтня 2005 р.)/ М-во освіти і науки України, Херсонськ. держ. ун-т. – Херсон: Айлант, 2005.-С.241-244.

- 10.Сорока О.Ю. Проблема готовності майбутніх фахівців дошкільної освіти до навчання дітей іноземних мов / О.Ю.Сорока // Підготовка фахівців освіти в контексті вимог Болонської угоди : матеріали II-х Міжнародних педагогічних читань (Херсон, 16–17 травня 2006р.) / М-во освіти і науки України, Херсонськ. держ. ун-т. – Херсон: Айлант, 2006. – С.74-80.

АНОТАЦІЇ

Віттенберг К.Ю. (до 15.04.09 Сорока О.Ю.) Підготовка майбутніх вихователів засобами інформаційно-комунікаційних технологій до навчання дітей іноземних мов. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04. – теорія і методика професійної освіти. – Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. – Вінниця, 2010.

Дисертаційне дослідження присвячено аналізу впливу використання інформаційно-комунікаційних технологій на ефективність підготовки майбутніх вихователів до навчання дітей іноземних мов.

У роботі проаналізовано й систематизовано основні теоретичні та експериментальні підходи до розв’язання зазначеної проблеми, виділені критерії, показники та рівні сформованості інформаційної культури студентів, їхньої готовності до навчання дітей іноземних мов. Визначено організаційно-педагогічні умови використання інформаційно-комунікаційних технологій у процесі підготовки майбутніх вихователів до навчання дітей іноземних мов. Теоретично обґрунтовано та експериментально доведено, що використання інформаційно-комунікаційних технологій на всіх етапах підготовки майбутніх вихователів до навчання дітей іноземних мов підвищує ефективність такої підготовки.

У роботі розроблена й апробована методика підготовки майбутніх вихователів засобами інформаційно-комунікаційних технологій до навчання дітей іноземних мов, яка підтвердила свою ефективність у практиці навчально-виховного процесу вищої школи.

Ключові слова: організаційно-педагогічні умови, інформаційно-комунікаційні технології, готовність до навчання дітей іноземних мов, інформаційне навчальне середовище, методика формування професійних вмінь педагога дошкільної освіти, підготовка вихователів дошкільних закладів.

Виттенберг К.Ю. (до 15.04.09 Сорока О.Ю.) Подготовка будущих воспитателей средствами информационно-коммуникационных технологий к обучению детей иностранному языку. – Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата педагогических наук по специальности 13.00.04. – теория и методика профессионального образования. – Винницкий государственный педагогический университет имени Михаила Коцюбинского. – Винница, 2010.

Диссертационное исследование посвящено проблеме использования информационно-коммуникационных технологий в процессе подготовки будущих воспитателей к обучению детей иностранному языку.

В работе рассматриваются теоретические и экспериментальные аспекты проблемы подготовки специалистов дошкольного образования к обучению детей иностранному языку, использования информационно-коммуникационных технологий в педагогической практике высшей школы, уточняются понятия «готовность к работе с детьми дошкольного возраста», «готовность к обучению детей иностранным языкам», «информационная обучающая среда».

В работе показано, что на современном этапе развития образования широкое использование информационно-коммуникационных технологий становится необходимым на всех этапах обучения, доказана целесообразность создания информационной обучающей среды для подготовки будущих воспитателей к обучению детей иностранным языкам. Определены организационно-педагогические условия, необходимые для использования информационно-коммуникационных технологий в процессе подготовки будущих воспитателей к обучению детей иностранным языкам:

- Применение информационно-коммуникационных технологий во всех формах организации учебной деятельности будущих воспитателей дошкольных заведений;
- Привлечение студентов к продуктивной деятельности по разработке и содержательному наполнению электронных ресурсов, направленных на удовлетворение образовательных потребностей в сфере дошкольного обучения иностранным языкам;
- Обеспечение вариативности овладения студентами иноязычными лингводидактическими умениями в процессе изучения дисциплин по выбору и профессионально направленной внеаудиторной работы.

Выделенные в работе критерии готовности будущих воспитателей к обучению детей иностранному языку (мотивационный, коммуникационный, лингвистический и конструктивно-дидактический) были положены в основу создания системы исследования уровня подготовки студентов на протяжении экспериментальной работы.

В диссертации разработана и опробована методика подготовки будущих воспитателей посредством информационно-коммуникационных технологий к обучению детей иностранным языкам, описаны формы и методы работы со студентами с использованием информационно-коммуникационных технологий. В основе обозначенной методики лежит положение о том, что использование информационно-коммуникационных технологий является возможным во всех формах организации обучения на всех его этапах, а также позиция автора про целесообразность и эффективность подготовки специалистов к обучению детей иностранному языку, начиная с раннего возраста.

Проведенное экспериментальное исследование доказало эффективность использования информационно-коммуникационных технологий в подготовке будущих воспитателей к обучению детей иностранному языку. В процессе

экспериментальной работы значительно повысился уровень компьютерной грамотности студентов и возросла мотивация к использованию информационно-коммуникационных технологий в учебной деятельности. Как следствие, у студентов экспериментальной группы наблюдается повышение уровня формирования представлений об организации процесса обучения дошкольников иностранному языку, уровня иноязычных речевых умений, уровня развития коммуникативных умений и возрастание мотивации работать по специальности.

Проведенное исследование не исчерпывает всех аспектов решения проблемы использования информационно-коммуникационных технологий в подготовке будущих воспитателей к обучению детей иностранному языку. Полученные результаты доказывают необходимость дальнейшего теоретического и экспериментального решения вопроса. Перспективы дальнейшей работы предполагаем в изучении возможностей организации подготовки уже работающих воспитателей дошкольных учреждений к обучению детей иностранному языку по специальной методике; подготовке специалистов дошкольного образования к использованию информационно-коммуникационных технологий в их профессиональной деятельности, а также в процессе их самообразования и профессионального самоусовершенствования.

Ключевые слова: организационно-педагогические условия, информационно-коммуникационные технологии, готовность к обучению иностранным языкам, информационная обучающая среда, методика формирования профессиональных умений педагога дошкольного образования, подготовка воспитателей дошкольных учреждений.

Wittenberg K.Y. Preparation of the future educators at the kindergarten by means of information-communication technologies for training children to foreign language. – Manuscript.

Thesis submitted for the Scientific degree of a candidate of Pedagogical Sciences on the speciality 13.00.04 – theory and methods of professional training. – Vinnytsia State Pedagogical University named after Mykhailo Kotsyubynski, Vinnytsia, 2010.

The thesis is devoted to use of information-communication technologies for Preparation of the future educators at the kindergarten for training children to foreign language. Main theoretical and experimental ways of solving noted problem have been systematized. The thesis about the Efficiency of use of information-communication technologies for preparation of the future educators at the kindergarten for training children to foreign language are shown and grounded.

The technique of preparation of the future educators at the kindergarten means of information-communication technologies for training children to foreign language is worked out and approbated. This technique has proved its effectiveness in practice of educational process at university.

Key words: pedagogical conditions, information technologies, readiness for training children to foreign language, the information training environment, the technique of formation of professional skills.